

Datum
2026-05-14

Diarienummer
KS-00186-2026

Till Finansdepartementet

Yttrande - Remiss av betänkandet **Belägg för broms? - Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser (SOU 2026:20)**

Remissinstansen diarienummer: Fi2026/00577

Övergripande kommentarer

Finansdepartementet har överlämnat betänkandet av Utredningen om incitament för lägre skattesatser i kommunsektorn **Belägg för broms (SOU 2026:20)** till Östersunds kommun för yttrande senast den 4 juni 2026. Innan regeringen tar ställning en utredningens förslag ska denna skickas ut på remiss.

Utredningen har haft i uppdrag att analysera vilka statliga åtgärder som kan motverka att kommuner och regioner höjer sina kommunala skattesatser.

Uppdraget har genomförts under perioden september 2025 till februari 2026, och Annika Wallenskog före detta chefsekonom på SKR (Sveriges kommuner och regioner) svarar som särskild utredare ensam för innehållet i betänkandet.

Utredningens utsedda experter har getts tillfälle att kommentera texter och lämna synpunkter på förslagen.

Enligt direktiven kan utredningens uppdrag sammanfattas som att

- analysera hur statliga åtgärder som motverkar höjningar av skattesatser och åtgärder som stimulerar sänkningar av skattesatser i kommuner och regioner kan utformas
- analysera det rättsliga utrymmet för att begränsa den kommunala beskattningsrätten
- oavsett bedömning i sak lämna förslag på en eller flera skattebromsar och skattesänkingspremier, inklusive nödvändiga författningsförslag

Kommentarer till specifika delar av remissen

I sitt betänkande för Belägg för broms? har utredningen kommit fram till fem förslag inom två områden. Det ena området handlar om att införa ekonomiska incitament för att inte vilja höja skatterna utan vilja sänka skatterna (förslag 1 och 2) Det andra området handlar om att öka transparensen och öka långsiktigheten i den kommunala ekonomin (förslag 3, 4 och 5). De fem förslagen redovisas nedan.

Avsnitt 8.1.1 Åtgärder för att stärka de ekonomiska incitamenten till lägre kommunala skattesatser

Förslag 1

Ett system med skattesänkingsbidrag och skattebromsavgifter för kommuner och regioner införs genom en ny lag. Det innebär att en kommun eller region som sänker sin kommunalskatt eller regionskatt jämfört med året innan får ett årligt bidrag under tre år. På motsvarande sätt måste en kommun eller region som höjer skattesatsen betala en årlig avgift under tre år. Dessa regler gäller dock inte när skattesatser ändras på grund av skatteväxlingar, det vill säga när ansvar flyttas mellan kommuner och regioner inom ett län.

Bidrag och avgifter beräknas varje år för de kommuner och regioner som omfattas av systemet. Beloppen baseras på hur mycket skatteintäkterna förändras till följd av den ändrade skattesatsen. Första året motsvarar bidraget eller avgiften 25 procent av intäktskillnaden, andra året 15 procent och tredje året 10 procent. Beräkningen utgår från de preliminära kommunalskattemedel som kommunen eller regionen har rätt att få från staten. Om flera skatteändringar görs under en treårsperiod beräknas varje ändring separat och summeras till ett samlat belopp varje år.

Skatteverket ska besluta om bidragen och avgifterna senast den 15 april varje år, och besluten kan överklagas till regeringen. Utbetalning av bidrag och avdrag för avgifter sker i samband med de månadsvisa utbetalningarna av kommunalskattemedel. Den nya lagen börjar gälla den 1 juni 2027 och ska tillämpas första gången för skattesatser som gäller år 2028. För just 2028 ska skattesatserna jämföras med nivåerna för 2026, i stället för med det föregående året som blir standard framöver.

Kommentar;

Förslaget innebär en skyldighet för en kommun eller en region att betala en avgift om den använder sig av sin rätt att ta ut högre skatt från invånarna, vilket bedöms utgöra en inskränkning i den kommunala beskattningsrätten och i självstyrelsen. Syftet med åtgärden är att åstadkomma incitament till lägre kommunalskatter. Skattebroms innebär merkostnader för kommuner och regioner att höja skattesatsen.

Östersunds kommun, med en stabil ekonomi, kommer troligen vara en vinnare utifrån utredningens förslag, eftersom kommunen inte i dagsläget behöver höja skatten.

8.1.2 Jobbskatteavdraget och skattereduktion för sjuk- och aktivitetsersättning ska inte påverkas av valet av kommunala skattesatser

Förslag 2;

Jobbskatteavdraget för personer under 66 år ska, i den del som beror på kommunalskatten, räknas ut med den skattesats som gällde i personens hemkommun år 2026. Samma sak ska gälla för skattereduktionen för sjuk- och aktivitetsersättning – även den ska beräknas utifrån kommunalskattesatsen för 2026 i den kommun där personen bor. De nya reglerna börjar gälla den 1 januari 2028 och används första gången för beskattningsår som startar efter den 31 december 2027. Statistiska centralbyrån (SCB) får i uppdrag att informera om förändringarna.

Kommentar

Förslaget kan leda till orättvisa skatteskillnader mellan personer med samma inkomst eftersom skattereduktionen baseras på kommunernas skattesatser år 2026. Kommuner som höjer skatten efter 2026 gör att invånare i kommuner som redan har högre skattesats 2026 kan få högre skatt än andra med samma skattesats år 2027. Detta skulle kunna lösas genom att använda rikets genomsnittliga skattesats, men det skulle innebära omfördelning och bör därför göras tillsammans med större reformer. Yngre personer med jobbskatteavdrag påverkas mer av förändringar i kommunalskatten än äldre med pension, men utredningen bedömer att skillnaderna i praktiken blir små.

8.2.1 Krav på effektivitet i kommunal verksamhet och plan för skattenivån

Förslag 3

I kommunallagen införs ett krav på att eftersträva hög effektivitet i kommunal verksamhet. Riktlinjerna för god ekonomisk hushållning ska omfatta även det målet. I riktlinjerna ska det också finnas en plan för kommunens eller regionens skattesatsnivå. De mål och riktlinjer som ska finnas i budgeten ska inte bara handla om ekonomi, utan även om sådant som är viktigt för att verksamheten ska vara effektiv. I den treåriga ekonomiska planen ska de finansiella målen också kopplas till planen för skattesatsens utveckling.

När kommuner och regioner utvärderar sina mål i förvaltningsberättelsen ska de även bedöma hur väl verksamheterna uppfyller målet om hög effektivitet.

Revisorerna får också ett utökat uppdrag: de ska granska om verksamheterna bedrivs på ett effektivt sätt.

Ändringarna i kommunallagen börjar gälla den 1 juni 2027 och ska användas första gången för budgetar som tas fram under 2027 och gäller för budgetåret 2028, samt för den kommunala verksamhet som bedrivs under 2028. Ändringen i lagen om kommunal bokföring och redovisning börjar gälla den 1 januari 2028.

Kommentar

Förslaget innebär att varje kommun och region ska ta fram en plan för vilken nivå skattesatsen bör ligga på. Denna plan ska ingå i de övergripande riktlinjerna för god ekonomisk hushållning och effektiv verksamhet, samt i de finansiella mål som ska finnas i budgeten.

Syftet är att kommuner och regioner ska arbeta mer aktivt och långsiktigt med att bedöma vilken skattesats som är lämplig utifrån lokala och regionala förutsättningar och behov.

Kommuner och regioner kommer fortfarande själva att bestämma sin skattesats. Förslaget innebär därför endast en begränsad inskränkning i det kommunala självstyret. Utredningen bedömer också att det inte finns några andra åtgärder som skulle kunna uppnå samma syfte med mindre påverkan på självstyrelsen.

För kommunerna skulle det innebära skärpta krav på ekonomistyrning genom mer detaljerad rapportering, tydligare krav på god ekonomisk hushållning och större transparens i beslut om skattesatser. Förslaget innebär en ökad kostnadskontroll vilket innebär att kommunen måste arbeta mer systematiskt med effektivisering, analysera kostnader på verksamhetsnivå och undvika långsiktiga kostnadsökningar.

8.2.2 Skyldighet för kommuner och regioner att motivera en höjning av skattesats

Förslag 4; Det införs en skyldighet för kommuner och regioner att redovisa en motivering till en höjd skattesats i budgeten. Lagändringen ska träda i kraft den 1 juni 2027 och tillämpas första gången för budget som upprättas och fastställs för budgetåret 2028.

Kommentar;

Den inskränkning som krävet på att eftersträva hög effektivitet och att ha en plan för skattesatsnivån innebär uppvägs enligt utredningens bedömning av intresset av att främja effektivitet och att skatteuttaget från kommuninvånare beslutas utifrån en genomtänkt plan. Syftet i det längre perspektivet är att invånarna inte ska betala mer skatt än nödvändigt, givet den ambitionsnivå och tjänsteutbud som den enskilda kommunen levererar.

8.2.3 Ett standardiserat mått för justerad skattesats

Förslag 5; Regeringen ger i uppdrag till Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) att utveckla och administrera nyckeltal för justerad skattesats för kommuner och för regioner.

Kommentar

Syftet med ett krav på att eftersträva hög effektivitet är att den ekonomiska förvaltningen även ska inriktas mot att frigöra resurser för skattesänkningar eller andra ändamål utifrån behoven i en kommun. Det handlar inte om en skyldighet att uppnå så hög effektivitet som möjligt utan om ett krav på att sträva efter det. Förslaget begränsar inte kommuners befogenheter när det gäller att bestämma service- och ambitionsnivå eller vilken frivillig verksamhet som ska bedrivas.

Ställningstagande

Östersunds kommun ställer sig både negativ och positiv inför utredarnas Betänkande av utredningen om incitament för lägre skattesatser i kommunsektorn.

Östersunds kommun ställer sig negativ till utredarens förslag inom området att införa ekonomiska incitament för att inte vilja höja skatterna och vilja sänka skatterna. För små kommuner med ansträngd ekonomi kommer konsekvenserna av förslaget bli betydligt mer kännbara än för större och rikare kommuner. Risken är stor att likvärdigheten mellan kommunerna försvagas i ännu större utsträckning. Utredarnas förslag riskerar att bli mest negativt för de kommuner som idag redan har de mest utmanande förutsättningarna. Alla invånare ska ha tillgång till en god och likvärdig välfärd, oavsett vart i landet man bor.

Trots att Östersunds kommuns kommun troligtvis skulle påverkas positivt är det viktigt att ta ställning för alla kommuner.

En annan viktig konsekvens av utredningens förslag är att staten försvårar det kommunala självstyret om att besluta om skattesatsen. Förslaget innebär en ökad statlig styrning för kommunal skattepolitik. För kommuner är det av central vikt att lokala politiker ska kunna ta beslut om skattesatsen.

Östersunds kommun ställer sig positiv till utredarens förslag inom området att öka transparensen och öka långsiktigheten i den kommunala ekonomin. Förslaget innebär ökade krav på ekonomistyrning samt att arbeta mer aktivt med kostnadskontroll och effektivisering. Att nationellt utveckla och administrera nyckeltal för att kunna jämföra kommuner emellan är positivt och blir ett bra stöd för att påvisa onödiga skattesatsers skillnader mellan kommuner. Även att arbeta fram en långsiktig skatteplan är ett bra faktaunderlag för de politiska besluten i samband med beslut om skattesats.

ÖSTERSUNDS KOMMUN

Kommunledningsförvaltningen

Yttrandet skickas till Finansdepartementet via e-post till fi.remissvar@regeringskansliet.se (pdf-fil) och med kopia till (word-fil) via e-post till fi.ofa.k.remiss@regeringskansliet.se.